

Az ITM Munkavédelmi Főosztály tájékoztatója

a közfoglalkoztatás alapvető munkavédelmi tudnivalóiról

I. A KÖZFOGLALKOZTATÁS SAJÁTOS VESZÉLYEI

- A közfoglalkoztatásban résztvevő munkavállalók gyakran hosszabb időre kiestek a munkából, nem mindig rendelkeznek ismerettel és gyakorlattal az adott tevékenységre vonatkozóan, a számukra új feladat és új környezet a figyelmüket megoszthatja, emellett egészségi állapotuk is igen változó lehet.
- A közfoglalkoztatottak motivációjának eltérő szintje is speciális kockázatot jelent, egyesek nem szívesen végzik az adott munkát, mások éppen a bizonyítási kényszer miatti túlzott, meggondolatlan felelősségvállalásuk miatt kerülhetnek veszélybe.
- A munkáltatóknak gyakran egyszerre nagyobb létszámú közfoglalkoztatott munkavállaló egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkafeltételeit kell megteremteni, melyet ismeret vagy kapacitás hiányában nem tudnak azonnal megoldani.

A közfoglalkoztatottak tevékenységéért, biztonságáért, testi épségéért, egészségüket nem veszélyeztető munkakörülményekért a munkáltató felelős. A személyi felelősség általános esetben a munkairányítóé, ezért fontos tudni, hogy már munkakezdés előtt gondoskodni kell például:

- a munkavégzés
  - tárgyi feltételeiről (munkahely, munkaeszköz, egyéni védőeszköz),
  - személyi feltételeiről (foglalkoztathatósági vizsgálat, szükséges létszám, előírt szakképzettség, oktatás),
  - technológiai feltételeiről (munkamódszer, alkalmazott anyagok, gépkönyvi előírások),
  - szervezési feltételeiről (munkairányítás, rendkívüli esetekre vonatkozó eljárások, munkaidő, pihenőidők);
- a kockázatértékelés elvégzéséről;
- a további munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősülő feladatok ellátásáról.

A kockázatértékelés elvégzése különösen fontos, ugyanis a várható veszélyek előzetes feltárása, a veszélyeztetettek, a veszély jellegének és mértékének azonosítása alapján meg kell határozni az összes szükséges intézkedést a megfelelő munkakörülmények biztosítása érdekében. Ennek során a hatályos munkavédelmi előírásokat alkalmazni kell, de indokolt lehet többletkövetelmények biztosítása is a már említett, közfoglalkoztatásra jellemző speciális jellemzők és veszélyek miatt.

II. A MUNKAVÉDELEMRE VONATKOZÓ ALAPVETŐ SZABÁLYOK

A munkavédelem alapvető szabályait a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény tartalmazza. A törvény hatálya kiterjed minden szervezett munkavégzésre, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik. A legfontosabb munkáltatói feladatok és felelősségi körök az alábbiak:

A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei **megvalósításának módját** a jogszabályok és a szabványok keretein belül **a munkáltató határozza meg**. A munkavégzésre vonatkozó szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk **megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodó, illetve a szolgáltatást igénybe vevő személyek számára is**.

A munkafolyamatot, a technológiát, a munkaeszközt, az anyagot is úgy kell megválasztani, hogy az sem a munkavállalók, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségét és biztonságát ne veszélyeztesse.

Olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, **a munkavégzést úgy kell összehangolni**, hogy az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra az veszélyt ne jelentsen.

Jogszabály egyes feladatokat **munkabiztonsági szaktevékenységnek, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek** minősít. A munkáltató a munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott munkavédelmi, a munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munkaegészségügyi szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti.

A munkáltatónak már a tevékenység megkezdése előtt rendelkeznie kell kockázatértékeléssel (munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenység), amelyben köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. A kockázatértékelés során a munkáltató azonosítja a várható veszélyeket (veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket), valamint a veszélyeztetettek körét, felbecsüli a veszély jellege (baleset, egészségkárosodás) szerint a veszélyeztetettség mértékét. A kockázatértékelés során az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóros tényező előfordulása esetén munkahigiénés vizsgálatokkal kell gondoskodni az expozíció mértékének meghatározásáról.

III. A MUNKAVÉDELEM RÉSZLETES SZABÁLYAI

A munkahelyi egészségre és biztonságra vonatkozó részletes szabályokat a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által kiadott és más külön **jogszabályok**, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozóan a feladatkörében érintett miniszter rendeletével hatályba léptetett szabályzatok tartalmazzák.

Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály figyelembevételével a teljes egészében **magyar nyelvű munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány**, valamint munkavédelmi szabálynak tekintendő **a munkáltató rendelkezése** is.

A munkavédelemre vonatkozó legfontosabb jogszabályok felsorolása megtalálható a www.ommf.gov.hu honlap Jogszabályok menüpontjában. A jogszabályok hatályos szövege a Nemzeti Jogszabálytárban (www.njt.hu) tekinthető meg.

A közfoglalkoztatással leginkább érintett tevékenységekre a következő speciális munkavédelmi előírások (szabályzatok) vonatkoznak:

- 15/1989. (X. 8.) MÉM rendelet az **Erdészeti Biztonsági Szabályzat** kiadásáról;
- 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet a **Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat** kiadásáról;
- 24/2007. (VII. 3.) KvVM rendelet a **Vízügyi Biztonsági Szabályzat** kiadásáról;
- 3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet a **Közutakon Végzett Munkák Elkorlátozási és Forgalmbiztonsági Szabályzata** kiadásáról;
- 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet az **építési munkahelyeken és az építési folyamatok** során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről.

IV. AZ ÚJ KORONAVÍRUS TERJEDÉSÉNEK MEGELŐZÉSÉRE SZOLGÁLÓ MUNKÁLTATÓI INTÉZKEDÉSEK

A koronavírus fertőzés tovább terjedésének megakadályozása érdekében a munkáltatónak végig kell gondolnia a munkafolyamatokat a változtatások elvégzésének lehetővé tétele érdekében. A munkavégzés módjának és a munkavállalók egészségét, biztonságát meghatározó **munkakörülményi tényezők megváltozása esetén újból el kell végezni** (ki kell egészíteni) **a kockázatértékelést**.

A munkáltatónak intézkedéseket kell tennie – a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) közegészségügyi javaslatai alapján – a **munkavállalók személyi higiénés** és a **munkahelyi rend és tisztaság** feltételeinek javítására.

A munkavédelmi oktatási tematikát ki kell egészíteni – a foglalkozás-egészségügyi orvos bevonásával – a koronavírussal, illetve a COVID-19 járvánnyal kapcsolatos ismeretekkel, a

munkahelyen tett megelőző intézkedésekre vonatkozó információkkal (pl. az új koronavírus terjedésének módjairól, a betegség tüneteiről; a munkavállalók otthonmaradási kötelezettségéről, ha betegek, vagy ha a COVID-19 tüneteik vannak; a jogaikról arra az esetre, ha betegek vagy karanténra szorulnak; a személyi higiénés és a fizikai távolságtartás szabályairól; a takarító munkavállalóknak a fertőzésveszélyről és a takarító-, fertőtlenítőszeres veszélyeiről). Ezeket a tudnivalókat a munkavállalókkal **munkavédelmi oktatás** keretében ismertetni kell.

A munkáltatónak el kell végeznie a munkahely, munkaeszközök **takarítását, fertőtlenítését**, összhangban az NNK közegészségügyi javaslataival (pl. a fertőtlenítés gyakoriságáról, a gyakran megérintett felületek – kilincsek, billentyűzet, kezelő gombok – fertőtlenítéséről; használat után hogyan és mivel tisztítsák, fertőtlenítsék a takarítóeszközöket – beleértve a vödröket, rongyokat, felmosófejeket).

V. MUNKAVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS, TANÁCSADÁS

A munkáltatók, a munkavállalók és érdekképviselői szervek tájékoztatást, tanácsadást kérhetnek a munkavédelmi hatóságtól vagy szakmai irányító szervüktől, az Innovációs és Technológiai Minisztérium. Ezt megtehetik anonim módon is, telefonon, e-mailben vagy levélben. A munkavédelmi hatóságok évente több alkalommal szerveznek nyílt napot, melyen minden érdeklődő személyesen is kérhet tanácsot, tájékoztatást.

A munkavédelmi hatóságok elérhetőségei megtalálhatók a www.ommf.gov.hu honlap Elérhetőségek / Munkavédelmi hatóságok menüpontban. Az ITM Munkavédelmi Főosztályhoz az ingyenesen hívható +36-80/204-292 telefonszámon (keddi és csütörtöki munkanapokon 8.30 és 16.00 között), valamint a munkaved-info@itm.gov.hu e-mail címen fordulhatnak az érdeklődők.